

MME ITEM EMI PAUL ỌNỌDE UFỌK-ABASI

Titus 1:1-16; 2:1-15.

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPỌ 418

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Tiñ ikọ eke ekemde ye eti ukpep-ńkpọ” (Titus 2:1).

I Eritọñọ Ikpọ Paul

Paul etiñ ńkpọ abaña idem-esie, idorenyin esie ye mme utom esie, Titus 1:1-3.

Paul ọnọ Titus ntak emi enye ọkọkpọnde enye ke Crete, Titus 1:4, 5; 2 Ẹwẹd Timothy 2:2; Utom Mme Apostle 14:23.

II Mme Akpan Item

Paul etiñ owut idaha mmọ emi emekde nte mbiowo ye mme ada idaha, Titus 1:6-9; Leviticus 10:9; Malachi 2:7; Ẹwẹd Mbon Ephesus 5:18; 1 Ẹwẹd Timothy 3:2-12; 1 Peter 5:2-4.

Paul etiñ ańwańa nte ido mbon Crete, etiede ye usuñ nte owo ekemede ndinam ńkpọ ye mmọ ye nsu-nsu mme andikpep Ikpọ Abasi, Titus 1:10-16; Ẹwẹd Mbon Rome 16:18; 1 Ẹwẹd Timothy 1:6, 7; 2 Ẹwẹd Timothy 4:2-4.

Enọ ńkani owo ye mkparawa item, Titus 2:1-6; Ẹwẹd Mbon Colossae 3:18-22.

Titus enyene ndidi uwut-ńkpọ ke nti utom ye nti ikọ, Titus 2:7, 8; 1 Ẹwẹd Timothy 4:12; 1 Peter 2:12.

Enye ọnọ nditọ ufọk item ndisuk ibuot, Titus 2:9, 10; 1 Ẹwẹd Timothy 6:1, 2.

Nnyin ikpenyene ndidu uwem owo Abasi ke ibetde edidi Jesus, Titus 2:11-13; Ẹwẹd Mbon Rome 6:19; Ẹwẹd Mbon Colossae 1:22; 3:4; Mme Hebrew 9:28; 1 John 3:2.

Jesus akayak idem Esie ọnọ ndifak nnyuñ nnam owo esana nnọ Idem-Esie, man esin ifik ke ndinam nti utom, Titus 2:14, 15; Deuteronomy 7:6; Ẹwẹd Mbon Ephesus 5:2; 1 Ẹwẹd Timothy 2:6; Mme Hebrew 9:14.

SE EKPEPDE EBAÑA

Edọhọ ete ke ńwẹd emi enọde Titus edi kiet ke otu mme akpatre ńwẹd emi Paul ewetde. Idahemi Paul eyedi akani-eren, ama onyuñ abiat ediwak isua ke ndikwọrọ Eti-mbuk nnọ mme Idut (Gentile).

Nnyin imọfiọk ito ke Utom Mme Apostle 2:11 ite ke mbon Crete ema edu ke Jerusalem ke usen Pentecost emi ekekopde nte mme mbet esemde ke usem mmọ ebaña mme utibe utom Abasi. Nnyin inyeneke ńwẹd mbuk ndifiọk owo emi akasiakde mme ufọk Abasi ke Crete, edi ekeme ndidi ndusuk mme mmọ emi ekekabarede esit ke usen Pentecost ema eda Eti-mbuk enyọñ ke isuo oro.

Nnyin imekpep ke ńwẹd emi ite ke Paul ama aka ke Crete, ndien mme ufọk-Abasi do ekedu ke idak ukara esie.

Ke edika emi, Paul ikenyeneke ini nditim kpukpru ńkpọ ke itie ke itie ke otu mme ufọk-Abasi, ke ntre enye ama ọkpọñ Titus do ndikure utom oro, onyuñ emek mme ada idaha ye mbiowo ke mme nsio-nsio itie ukpono Abasi.

Eti Uduak Abasi

Idaha Paul ke itie utom Eti-mbuk kiet ekededi kpukpru ini ekesidi andikoñ ńkan. Ekedi udọñ esie ndinam nte ekemde ye mme uwut-ńkpọ emi Abasi okonimde.

Ke akwa uduak Abasi ke ndibot ererimbot, nnyin imekeme ndikut nte Enye akanamde ńkpọ ke idaha ke idaha, ke adiana ke adiana, ye nte Enye ọduñọrede ofuri uduak oro ke ekikere Esie. Kpasuk ntre, Eti-mbuk Esie ikedighe ńkpọ emi edade edian ọtọ kiet usọp-usọp man ekem ke udọñ ini oro, edi ye ifiọk Abasi, Abasi ama onim Eti-mbuk emi ekemde ndibiọñ kpukpru eńwan mme asua, nnyuñ nda owo nsin ke usuñ emi ekemede ndinyene erikan. Uduak Esie ọmọsọñọ ada ke mme emana, onyuñ edi obufa, enyene iwuk nte ekedide toto ke ini emi ekenọde enye.

Andidia Mfri

Ke ndidi ada-usuñ ke otu mme owo, owo enyene ndibem iso ndi andidia mme mfri Eti-mbuk. Didie ke owo ekeme ndikpep mmọ efen edieke enye mibemke iso ibọ ukpep-ńkọ?

Ndusuk ini obufa owo emi akabarede esit obufa okop ikot Abasi ke uwem esie, ndien ke ndo-oro enye oyom ndika ńkọkwọrọ ikọ Abasi. Enye oyom ndikabare ndi andikpep, mbemiso enye ọbọ ukpep-ńkọ, me, ke ikọ efen, enye oyom “ndika mbemiso edoñ enye.” Ata akwa udoñ ye unyime esit edi se owo amade, edi ana nte enye enyene ntọtuño-ntọtuño ifiok akpanikọ ke ikọ Abasi, man enye ekeme ndikpep mbio efen usuñ edinen ido, onyuñ ekeme ndisoño nda ke ediwak eñwan emi enye edinyenede oto asua.

Mme ńkọ Spirit Emi Ọkwọrọ-ikọ Abasi Ekpenyenede Ke Idem Esie

Se eyomde ke akpa, edimana obufa. Nicodemus ekedi andikpep ke itie-ukpono Abasi mme Jew (synagogue) edi Jesus ama ọdọhọ enye ete ke enye enyene ndimana obufa midighe ntre enye idikwe obio-ubọñ Abasi. ńkabaresit enyene ndida itie. Spirit ke Idem Esie etiene Spirit nnyin edi ntiense ete, nnyin idi nditọ Abasi. Ọyọhọ idaha efen edi edinam-asana, emi emende akani uduot Adam efep, onyuñ anamde esit asana ke ndiwubere oruñ idiok-ńkọ mfep. Ke mme mbet ema ekenyene mme ńwọrọ-nda enọ mfon iba oro ke esit mmọ, Jesus ọkọdọhọ mmọ ete; “Eti ke obio ebet, tutu esine mbufo odudu emi otode ke enyoñ”. Emi ekedi akwa uduok-mmọñ Edisana Spirit ye ikañ emi mmọ ekebode ke usen Pentecost. Enye ama ọnọ mmọ odudu ndinam utom. Mmọ emi edi mme itiat-ukot ufok emi owo Abasi ọbode odori ke esit.

Uñwam Abasi Ke Ndikwọrọ Ikọ

Paul ama ọnọ Timothy item ete “kwọrọ ikọ Abasi.” Man owo ekeme ndikwọrọ Ikọ, owo enyene ndibem iso nnyene ata ifiok ke Ikọ Abasi. Oro iwọrọke ite ke enye enyene ndika ńkọbọ ukpep-ńkọ ke akwa ufok-ńwed ikọ Abasi, edi ọwọrọ ete ke enye enyene nditọñ edoñ mboñ akam nyom uñwam Abasi man enyene ukeme ndikwọrọ nnen-nnen Ikọ akpanikọ.

Owo ekeme ndinyene ata ifiok abaña Ikọ Abasi edi anana ediyet aran nto ke Spirit man ekeme ndiyak ifiok oro nnọ mbio efen. Oyom enyene “ufiop” eke Spirit ndidemere mme ukpọñ enam ńkọ. Kpa nte uñwana utin esinde ńkpri mbiet ekọri, ntre ke Spirit edemere mme esit owo ọnọ ikot Eti-mbuk. Ikọ ekeme ndidi mmem-mmem onyuñ ańwaña ke utọñ, edi odudu Spirit emi akamade mme ikọ oro editie nte akamba “derrick” (umen-ńkọ) ndimenere mme ukpọñ nsio ke obio ekim nsin ke Obio Uñwana.

Mme ńwọrọ-nda Enọ

Mme item emi Paul ọkọnọde Titus nte ọkwọrọ-ikọ Abasi enyene kpukpru mme ọkwọrọ ikọ Abasi, mme anam utom Abasi, ye kpukpru ikot Christ. Eti edu-uwem ọkwọrọ-ikọ enyene ndidi uwut-ńkọ mbemiso etop eke enye ọnọde anam ufon ọnọ andikop. Owo enyene ndisaña nte enende ke enyin ererimbot. Ido edinam mbubehe esie enyene ndidi nnen-nnen onyuñ anana ńkari: anana ukama ison, inyeneke mbubik ibaña baba owo kiet, isañake ńkọ ye utom ekim.

Daniel edi eti uwut-ńkọ ke ido mme anditiene-Christ ke ńkoñ-ńkoñ idaha. nditọ edidem ikie ye edip ye mme ada ibuot ukara iba ikekemeke ndikut ndudue ke usuñ nte enye akakamade mbubehe edidem.

Mme anditiene-Christ ye nditọ ererimbot emama ido akpanikọ ukem-ukem. Emi onyuñ anam anditiene-Christ enyene uko ndifiok nte ke imọ idi se imọ idọhọde ite ke imọ idi.

Ndikot owo ke utom ukwọrọ-ikọ edi ata akamba ikot koro ọkwọrọ-ikọ etie ke ibuot nsinsi Abasi ye andikpep nsinsi akpanikọ-Ikọ Abasi. Iduhe baba kiet emi okponde akan Abasi, ndien etop efen iduhe emi okponde akan Ikọ Esie, emi edide Edisana ńwed Abasi.

Ebe Añwan Kiet

Ke obio nnyin mfin mbet akpan ndidọ iban iba mme ebe iba ini kiet. Edi ke ńkañ kiet enyime edisio ndọ ke ntak ekpri ńkọ kiet ekeded. ńwed Abasi onyime esio ndọ ke ntak ńkọ kiet, oro edi use, inyuñ itọñke ntak idọ efen. Ada-idaha ikpenaha nte ọdọ ńwan akan kiet. (Kot Matthew 19:4-9). Owo emi ọdọde onyuñ osiode ńwan esie onyuñ ọdọde efen abiat idaha esie nte ọkwọrọ-ikọ Abasi, ndien ńko onyuñ abiat idaha esie nte eyen obio-ubọñ Heaven (ńwed Mbon Galatia 5:19-21).

Nditọ Nkọp-uyo

Abasi ekemek Abraham nte ada usuñ koro Enye ama ọfiọk ete ke enye eyeda mbon ufọk esie usuñ. Nte Enye iyomke mme ada usuñ mfin emi edinamde kpasuk ntre? Ibet ama ọnọ mme ntọt akpanikọ abañā usuñ nte ekpepde nkpri-nditọ Ikọ Abasi (Deuteronomy 6:7). Obufa Ediommi ọdọhọ ete, “Ekama mmọ ke ntunọ ye item Ọbọñ.” Eda ifiọk Abasi ye suñ-suñ ubọk ndikpep ekpri eyen-ọwọñ. Anie owo ama ọsọñ-ibuot eyen-ọwọñ? Mme Andikpep ke eyo emi enọ item ete ayak eyen-ọwọñ odu uwem nte enye amade. Nwede Abasi ọdọhọ ete, “Osuk eto esie asua eyen esie, edi ama eyen abak ọtunọ enye” (Mme Nke 13:24).

Idighe Ama Okuk

“Enye ikponyuñ idiokke itọñ ibine idiok udori.” Paul etiñ ọnọ Timothy: “Koro itọñ inyene edi oruñ kpukpru oruk mme idiok-nkpọ; ndien ke erinyanare mbine enye, ndusuk owo ema eyo ekpọñ mbuotidem, enyuñ eda ediwak mfuhọ enọ idem mmọ unan” (1 Nwede Timothy 6:10). Ima okuk eyenam ndusuk owo ekediana ye mbon inyene edi esin mme ubuene.

Ke ini John, ọduok-owo mmọñ okodude ke ufọk-nkpọkọbi enye ama ọdọñ mbet esie iba etiene Jesus ndifiok mme enye ekedi Christ. Jesus ama afiak ọdọñ ikọ: “Enyuñ ekwọrọ eti mbuk enọ mme ubuene.”

Solomon ama ọdọhọ ete: “Ọfọn ndimek eti enyiñ nkan ediwak inyene: ima ye mfọn ekan silver ye gold” (Mme Nke 22:1).

Paul ama ebieren ndikwọrọ inyene emi odude ke ndedibe ifiok Christ, emi ediforide mme ukpọñ efen. “Ami nyemek ndinyene Jesus nkan silver mme gold,” ekpenyene ndidi isọñ ikọ ọnọ kpukpru mme ọkwọrọ-ikọ.

Ndikama Isen Owo

“Ekufre ndikama isen owo, koro ndusuk owo ema esaña ntem eda mme angel eduk ufọk, idiọñọke” (Mme Hebrew 13:2). Anie ke otu nnyin mikopke ufiop edikama isen owo ke ini owo ọdọhọ ete, “esen-owo ko ke ańwa.” Ke ini owo ukut odude ufọk ọkwọrọ-ikọ, ekọm-ubọk emi asańade ye ufiop ọkọrọ ye “Abasi ọdiọñ fi” ańwam ndinam ukut esie efere.

Mme Etiñ Ikpikpu Ikọ

Ọkwọrọ-ikọ eyesobo ye mme andikpep abiańā, nditọ ete abiańā, ediwak mme etiñ ikpikpu ikọ nsọñ-ibuot ye mme abiańā-abiańā emi ediwuride mme ufọk ibọhọke ekpan mmọ. Paul ọdọhọ ete, “sua nọ mmọ ọkpọsọñ, man mmọ esọñọ idem ke ikọ mbuotidem.” Oyom ifiok, ndọnesit, ye ifiok akpanikọ man ekeme ndisua nno ke idiok.

Ke editiñ mbańā John, ọduok-owo mmọñ Jesus ọdọhọ ete, “Mbufo ekewọñọ eka ke desert ndise nso? Ndi nnyanyańā eke ofim enyeńede?” Baba. Ọkpọsọñ owo emi mikekopke ndik, owo emi ekekemedede ndidaha nda ntiń ye mme Pharisee ete, “anie eketeme mbufo efeńe ebọhọ iyaresit eke edide?”

Akpatre Item

Nte akpatre “Kwọrọ ikọ Abasi.” Utom ọkwọrọ-ikọ edi ndikọ mme ukpọñ nno Jesus. Edieke enye onimde usuñ mbuotidem ińwań, utom ukwọrọ-ikọ esie ididighe ikpikpu mme ndinyuń ntre ndińwum mfri.

Enyene ndidu uwem anditiene-Christ. Ema etiń ete ke mme owo ikotke Edisana Nwede Abasi mmọ edi mmọ ekot uwem fo. Yak esit fo nọ Ete Ufọk ndien yom utip fo to Heaven.

MME MBUME

- 1 Tiń edu-uwem mbon Crete.
- 2 Afo ekere ete ke mmọ ema ebem iso ekop Ikọ Abasi?
- 3 Nso idi ntak emi Paul ọkọkpọńde Titus ke Crete?
- 4 Nso idi ntak emi ikot ukwọrọ-ikọ edide ata akamba ikot?
- 5 Siak mme ntọtuńọ idaha ọkwọrọ-ikọ.
- 6 Siak mme nńwọrọ-nda idaha ọkwọrọ-ikọ.

- 7 Nso edi ntak emi ọkwọ-ikọ edide eyen-ufọk ọnọ kpukpru owo?
- 8 Nso edi mme item emi Akani Ediomị ọnọde ke ndikpep nkpri nditọ Ikọ Abasi?
- 9 Tiñ nte ikpọ iren ye iban ekpenamde nkpọ.
- 10 Tiñ nte mme mkparawa iban ye iren ekpenamde nkpọ.